

Tillväxtstrategi

ÖSTHAMMARS KOMMUN 2020

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	5
2	STRATEGIER FÖR TILLVÄXT	8
	Förhållningssätt för strategierna	8
	Kontinuerlig befolkningsökning	9
	Näringsliv och entreprenörskap i stark utveckling	9
	Tydliggöra Östhammars roll i regionen	10
3	BAKGRUND	12
	Syfte, mål och organisation	12
	Viktiga framgångsfaktorer	13
	Läsanvisning	15
4	TILLVÄXTENS GEOGRAFI	16
	Utvecklingstendenser	16
	Förutsättningar att påverka	20
5	UTGÅNGSLÄGE	21
	Befolkningsutveckling och attraktionskraft	17
	Utbildningsnivå, utbildningskvalitet och kompetensförsörjning	23
	Pendling och infrastruktur	24
	Näringsliv och sysselsättning	25
	Bostadsförsörjning	28
	Attityder och kommunal service	30
6	MÅLBILD FÖR ÖSTHAMMAR 2020	34

Attraktiv kustmiljö. I centrala Östhammar är den gamla charmen uppskattad och bevarad.

Foto: Frida Eklund Edman

Inledning

I Östhammars kommun finns en stabilitet som andra kommuner bara kan se på med avund. Antalet invånare har förändrats marginellt sedan 1950-talet, inga stora utflyttningsvågor har inträffat. Det finns tre stora (Östhammars kommun, Sandvik och Vattenfall/Forsmarks Kraftgrupp) samt flera små arbetsgivare i kommunen som bidragit med arbetstillfällen i både hög- och lågkonjunktur och arbetslösheten är låg. Det finns också inom kommunen flera aktiva lokalsamhällen som med engagemang bidrar till en stark känsla för det lokala. Detta sammantaget bidrar till en välmående och stabil kommun där människor trivs och blir kvar.

Samtidigt borde det utifrån det geografiska läget, den attraktiva kustmiljön och den goda arbetsmarknaden finnas förutsättningar att locka fler till vår kommun. På sommarhalvåret lockar Roslagskusten många sommar- och delårsboende som bidrar till att stärka det lokala näringslivet. De stora arbetsgivarna i kommunen lockar med relativt höga löner och trygga anställningar vilket får människor att pendla till kommunen. Det finns också med närheten till Stockholm och Uppsala, två kraftigt växande storstadsregioner, möjligheter i form av att dels locka människor till boende i kommunen och dels integrera kommunen i en storstadsregion. Inte minst i takt med att kommunikationerna till denna förbättras.

Höga målsättningar

I en tid när förutsättningarna för såväl näringsliv som kommuner snabbt kan ändras är det viktigt att hela tiden arbeta för att skapa så goda förutsättningar som möjligt för tillväxt i kommunen. – Vad består då tillväxten i? Det kan handla om att företagen växer och bidrar till fler arbetstillfällen. En växande befolkning är en annan form av tillväxt. Men det kan också handla om en tillväxt av engagemang i viktiga frågor för utvecklingen av kommunen. För att dra nytta av de goda förutsättningarna som finns i kommunen

och samtidigt få så stor utväxling som möjligt av de nya möjligheterna, krävs det såväl brett engagemang som samordning. Kommunorganisationen, civilsamhället och näringslivet behöver jobba mot samma mål. Det är därför kommunen har initierat framtagandet av en tillväxtstrategi. I syfte att förankra och aktivt kommunicera kommunens ambitioner i att skapa tillväxt i kommunen.

Tydligt fokus

Det behövs ett gemensamt arbete på bred front mot en ökande befolkning, fler nya företag och ett bättre företagsklimat. De höga målsättningarna vittnar om kommunens ambitioner att höja takten i utvecklingsarbetet men de visar också viljan att ta ledarrollen för att samla och driva arbetet med ett tydligt fokus.

Den här rapporten ger en utgångspunkt för det arbete som nu tar vid. Rapporten har tagits fram i dialog med representanter från näringsliv, civilsamhälle och offentliga aktörer. Här finns beskrivningar av utvecklingssituationen i Östhammars kommun idag. Det finns också beskrivningar av nationella och internationella utvecklingstendenser som kommunen har att förhålla sig till. Slutligen finns här en handlingsplan som anger ett antal åtgärder som förankrats i referens- och dialoggrupper.

Kort sagt: Utgångsläget är gott, men utifrån ambitionerna att bli en än mer attraktiv miljö för boende, företagare och besökare måste de goda förutsättningarna förstärkas och utvecklas ytterligare. **Det arbetet börjar nu!**

Strategier för tillväxt

För att Östhammars kommun ska kunna växa med den ambition som fastställs i målen med tillväxtstrategin måste ett antal pusselbitar läggas på plats. De här pusselbitarna är något som medborgarna och kommunorganisationen råder över tillsammans. För att skapa tillväxt i kommunen behöver såväl privata som offentliga aktörer bidra till utvecklingen.

Foto: Frida Ekund Edman

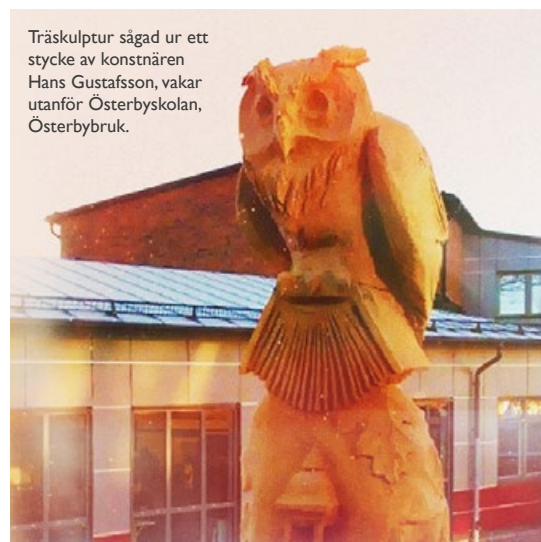
En säl av betong har med hjälp av den idella Utvecklingsgruppens försorg lagt sig till ro i solnedgången på klipporna i Societesparken, Öregrund.

Strategierna kräver i sin tur åtgärder (punkter under respektive strategi) som fördelas på ansvariga aktörer (medborgargrupper, företagsföreningar, kommunala nämnder m.fl.). En aktör per strategi utses också till huvudansvarig vilket indikerar varifrån initiativet till åtgärder ska komma.

De markerade (fetade, kursiva) åtgärderna är de som har prioriterats högst i samråd med referensgruppen, utvecklingsgrupperna och företagsrådet. Det är alltså dessa åtgärder som bör leda till aktiviteter i första hand.

Det kan handla om att privata och offentliga aktörer tillsammans agerar för att skapa en ännu attraktivare centralort med exempelvis insatser för försköning av stadsmiljön.

På följande sidor presenteras ett antal strategier (numrerade) under vart och ett av de tre övergripande målen i tillväxtstrategin.

Träskulptur sågad ur ett stycke av konstnären Hans Gustafsson, vakar utanför Österbyskolan, Österbybruk.

Foto: Kultur och fridövrningen

Kontinuerlig befolkningsökning

1. Stärk kopplingarna till övriga i regionen med utgångspunkt i pendling och infrastruktursatsningar!

Bidra till möjligheter för arbetspendling, med observation på kvinnors och mäns olika resemonster

Verka för en kollektivtrafik som möter behovet av arbetspendling.

2. Utveckla den redan höga sysselsättningsnivån!

Upprätthåll den höga sysselsättningsnivån i kommunen genom att proaktivt verka för nyetableringar.

Uppmuntra och främja omställningsmöjligheter hos befolkningen i kommunen

Uppmuntra par-rekrytering för att bredda arbetsmarknaden

3. Skapa möjligheter för fler att bosätta sig i Östhammars kommun!

Utveckla fler attraktiva boendemiljöer i Östhammars kommun

Skapa relationer till fritidsboende, se dem som potentiella permanenta vånare i kommunen

4. Se till att befolkning och företag går i takt när det gäller kompetens!

Utveckla utbildningsmöjligheterna i Östhammars kommun

Erbjud ungdomar möjligheter till praktik vid de stora arbetsplatserna i kommunen

Stärk samarbetet med Uppsala universitet och SLU

Ett näringsliv och entreprenörskap som utvecklas starkt

5. Stärk individers möjligheter att växa genom att starta företag!

Verka för att fler ska våga ta klivet och starta eget företag

Främja entreprenörskap i skolorna

Skapa fler kontaktytor mellan ungdomar i kommunen och företagare

Stärk kopplingen mellan de gröna näringarna, kultur- och besöksnäringen

6. Verka för att fler företag ska växa och våga gå nya vägar!

Verka för en diversifiering av näringslivet i kommunen

Stärk de små företagens möjligheter att växa och anställa fler

Tillvarata de möjligheter som finns i mervärdesprogrammet

Stärka tillgången på höghastighetsuppkoppling för datatrafik, så att andelen hushåll och företag med 100 mbits/s överstiger 50 %

7. Öppna kanaler och tydlig långsiktighet i relationen mellan kommunen och det omgivande samhället!

En etableringsstrategi som kommuniceras med företagen

Öppenhet och tydlighet i relationen mellan företag och kommunorganisation

Stärk befintliga företagsnätverk och utveckla vid behov nya – beakta här särskilt den regionala dimensionen av näringslivet

Tydliggöra Östhammars roll i regionen

8. Utveckla Östhammars regionala agenda!

Utveckla näringslivets regionala kontakter.

Positionera Östhammar i Storstockholms arbetsmarknadsregion.

Verka för ökad samordning mellan UL/SL

9. Se till att vägar och andra kommunikationer utnyttjas fullt ut!

Låt väg 288 bli en katalysator för tillväxt, men hantera utbyggnad av boendemiljöer på ett strategiskt sätt.

Utveckla nya pendlingsmöjligheter till och från kommunen.

Tänk även på väg 76 och eventuell spårbunden trafik.

10. Stärk kommunen genom attraktiva lokalsamhällen!

Med utgångspunkt i den regionala strategin, se lokalsamhällena som komplement till varandra mer än konkurrenter.

Undersök möjligheter till att skapa täta bebyggelsemiljöer även i små samhällen.

Huvudansvaret för den bifogade handlingsplanen har kommunen, med kommunstyrelsen i spetsen. Ansvariga för åtgärderna kan vara olika aktörer beroende på var det anses lämpligast att lägga ansvaret. **Ansvaret för genomförande av programmet är allas. Alla kan lämna positiva bidrag till tillväxten i Östhammars kommun** och ju fler som bidrar desto stadigare står strategin.

Vind i seglen och full fart framåt under seglats i Öregrundsgrepen. Drömmarna ligger rakt föröver!

Foto: Frida Eklund Edman

Bakgrund

Östhammars kommun har goda förutsättningar för tillväxt med välmående näringsliv och närhet till både Stockholm och Uppsala. Historiskt sett har kommunen trots detta haft en svag tillväxt mätt i befolkningsutveckling.

Sedan 1950 har befolkningen ökat med något tiotal procent trots närhet till Uppsala och ett välmående näringsliv.

För att bidra till tillväxt har kommunen bjudit in representanter för såväl lokala utvecklingsgrupper och näringsliv för att engagera sig i arbetet med en tillväxtstrategi i kommunen. Det här arbetet har pågått sedan hösten och kommer att fortsätta fram till och med 2020.

Syfte, mål och organisation

Syftet är att ta fram en levande tillväxtstrategi som används av kommunorganisationen i samverkan med det övriga samhället. Tillväxtstrategin ska lägga grunden för de kommande årens arbete med att utveckla och förbättra Östhammars kommun med utgångspunkt i ett antal mål.

Genom att utarbeta en tillväxtstrategi i nära samarbete med berörda aktörer inom näringslivet, kommunen och civilsamhället men också på regionförbundet och på länsstyrelsen synliggörs, kommuniceras och förankras kommunens ambitioner för att skapa tillväxt.

Tillväxtstrategin ska bidra till att kommunen präglas av starkt engagemang, stort ansvarstagande, öppenhet och en attityd att utvecklas tillsammans.

Tillväxtstrategin ska lägga grunden för arbetet med att utveckla och förbättra Östhammars kommun.

Målen i tillväxtstrategin är:

- En kontinuerlig befolkningsökning i Östhammars kommun som försörjer offentlig service och näringsliv med kvalificerad arbetskraft.
- Ett näringsliv och entreprenörskap som utvecklas starkt och ger uttryck för att kommunen är en bra plats att investera i.
- Att tydliggöra Östhammars roll och attraktion i huvudstadsregionen.

Kopplat till målen ovan kommer kommunens styrtal vara att:

- Antalet invånare i kommunen ska öka kontinuerligt (med 100 invånare/år).
- Företagsklimatet i kommunen ska vara starkt (topp 60 i Svenskt Näringslivs ranking, minst 130 nya företag/år samt NKI över 75).

REFERENSGRUPP

POSITION	ORGANISATION
VD	Östhammarshem
Processledare	Teknikcollege Uppland
Affärsutvecklare	SKB
Egen företagare	Fritidsprodukter AB
Handelsutvecklare	Företag i Samverkan
EU-programsamordnare	Regionförbundet Uppsala län
Kommunchef	Östhammars kommun
Näringslivschef	Östhammars kommun
Projektsamordnare Mervärdesprogrammet	Östhammars kommun

Arbetet med tillväxtstrategi för Östhammars kommun har organiserats utifrån tanken om ett så brett deltagande som möjligt.

Styrgrupp: kommunchef, näringslivschef, samordnare mervärdesprogrammet, konsult Public Partners

Dialogmöten: har hållits med utvecklingsgrupper och företagsråd. Sammantaget har det varit ungefär 50 deltagare vid dessa möten. Tillväxtstrategin har beslutats av kommunfullmäktige i Östhammars kommun, det finns därmed en bred politisk enighet kring strategin vilket borgar för uthållighet i arbetet.

Viktiga framgångsfaktorer för en tillväxtstrategi

Att en tillväxtstrategi ska vara känd och levande är säkert lätt att hålla med om. Vad som är svårare är att göra en tillväxtstrategi levande och känd. Lite för ofta slutar arbetet med att det finns ett framtaget dokument som pliktskyldigt uppdateras en gång vartannat år. Men vilka faktorer är det som gör en tillväxtstrategi levande? Hur skapas engagemang över tid? Arena för tillväxt har genomfört en studie av tillväxt- och näringslivsprogram*.

Studien byggde på såväl en kvantitativ sammanställning av ett stort antal program och en kvalitativ djupdykning i ett antal kommuner som ansågs särskilt framgångsrika.

I studien framhölls ett antal framgångsfaktorer som:

- Gräv där du står, att se till sin kommuns resurser och möjligheter, men inte glömma att se sig som en del i ett större sammanhang.
- Viktigt att processen för framställandet av programmet är anpassad för den lokala miljön.
- Delaktighet och öppenhet i processen, vikten av att arbeta tillsammans med näringslivet.
- Förståelse för varandras roller; politik, förvaltning och näringsliv.
- Programmet involverar hela kommunorganisationen, inte bara näringslivsfunktionerna, så att hela kommunen drar åt samma håll
- Engagerad politik som tydliggör att näringslivsfrågorna är viktiga.
- Intern/extern kommunikation av näringslivsarbetet.

* Se <http://www.arenafortillvaxt.se/files/statistik/omvarldsfakta/nr114program.pdf>

Sammanfattningsvis kräver alltså ett framgångsrikt strategiarbete en kombination av djup och bredd. Samtidigt som kommunen som geografisk enhet ska förankras i ett större regionalt sammanhang ska också lokalsamhället involveras.

Samtidigt som näringslivsföreträdare är centrala för att få till en klok strategi måste också kommunens tjänstemän involveras.

Slutligen krävs det en engagerad politik som driver utvecklingen framåt i samarbete med kommunens invånare.

Läsanvisning

Detta dokument innehåller flera delar. För det första är dokumentet en utgångspunkt för Östhammars kommuns tillväxtstrategi. Genom en översiktlig nulägesbeskrivning av demografi, näringsliv, bostadssituation och andra tillväxtförutsättningar läggs grunden för det framtida arbetet.

För det andra är dokumentet en överenskommelse kring vilka åtgärder som ska vidtas. Tidsperspektivet är här fram till och med år 2020.

Tillväxtens geografi bidrar till en teoretisk ram kring arbetet. Vilka faktorer är det som driver tillväxt? Vad består tillväxten av? Varför är den viktig?

Nuläget går in på fakta kring Östhammars kommun idag. Hur ser befolkningsutvecklingen ut historiskt sett? Vilka delar av näringslivet växer? Vilka är förutsättningarna för att växa framöver? Här finns också en swot över situationen idag.

Målbild och strategier beskriver hur arbetet är tänkt att se ut för att Östhammars kommun ska uppnå de mål som fastställts i programmet. Här presenteras konkreta strategier som är knutna till den önskvärda utvecklingen.

Handlingsplanen slutligen, är den mest konkretiserade delen av strategin. Denna är tänkt som en utgångspunkt för det närmaste årets arbete. Därefter ska den varje år uppdateras för att vara bidra till ett aktivt deltagande i strategins förverkligande.

Tillväxtens geografi

Utvecklingstendenser

På ungefär 100 år, från 1870-talet till början av 1970-talet, har Sverige kommit att bli ett av världens rikaste länder. En av de viktigare förklaringarna är att vi stod utanför två världskrig och vår intakta produktionsapparat kunde efter andra världskrigets slut exportera våra produkter till ett sönderbombat Europa.

Sveriges litenhet och perifera läge har tvingat fram en stor öppenhet mot omvärlden. Den ekonomiska krisen i början av 1990-talet var på många sätt en smärtsam upplevelse. Landet räddades av den förbättrade konjunkturen på 1990-talet, driven av globaliseringskrafter. Lite förenklat kan man säga att de lågkvalificerade industrijobben i små och medelstora industriorter försvann för att till stor del och ersättas av jobb inom tjänstesektorn i högskoleorterna och storstäderna.

Den globala konkurrensen har skapat ett förändringstryck inom industrin som resulterat i hög produktivitet utveckling och tilltagande specialisering. Det innebär att allt färre anställda producerar allt mer i de traditionella industriorterna.

Om industrin tidigare var en inkörsport med låga trösklar för unga så är det idag kanske den svåraste branschen för unga utan erfarenhet och utbildning att ta sig in i. Istället är det den växande tjänstesektorn som har lättast för att ge unga fotfäste på arbetsmarknaden. Globalisering och ett ständigt ökat fokus på kunskapsinnehåll i produkter och tjänster

främjas av täthet. Företag och människor som arbetar på företagen är intresserade av att hitta den optimala miljön för arbetsplatser respektive boende.

Arbetsmarknaden präglas allt mer av behovet av att hitta "rätt" kompetens. Var är det lättast för företag och organisationer på tjänstemarknaden att hitta den kompetens man söker? Jo, där utbudet är som störst. Som exempel kan ett företag som väljer att lokalisera ett kontor i Uppsala göra det på grund av 1) bra lokaler till rätt pris 2) goda flygförbindelser från Arlanda 3) bra boendemiljöer för arbetskraften i kranskommunerna 4) bra tillgång på utbildad arbetskraft från universitetet och 5) närheten till Stockholm. Det är alltså lika mycket regionen runt Uppsala som lockar ett företag som kommunen i sig.

Regional arbetsfördelning

Sedan 1970 har nästan hela Sveriges befolkningsökning skett i de traditionella storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö och idag bor ungefär hälften av Sveriges befolkning i någon av dessa tre regioner. Städerna och deras omland har kommit att uppmärksammas allt mer och dess betydelse för tillväxten har lyfts fram inom såväl forskning som politik.

Som invånare i en kommun spenderar du en stor del av din tid i det geografiska området som kommunen utgör. Men troligen spenderar du även en stor del av din tid i områden som tillhör andra kommuner.

Arbete, utbildning och fritid, allt är idag mindre knutet till den närmaste boendemiljön än för 30 år sedan. I dagsläget utgör Stockholm-Solna LA-region ett större geografiskt område än hela Skåne län och LA-regionen sträcker sig från Tierp i norr till Trosa i Söder.

Det finns tydliga nyttor av att hitta en regional arbetsfördelning mellan regionhuvudstaden och grannkommunerna. Det kan jämföras med specialiseringen inom näringslivet, med skillnaden att den här specialiseringen sker utifrån respektive orts komparativa fördelar. Någon ort erbjuder bra och billiga boendemiljöer, någon annan ort har en specifik profil på sitt näringsliv och en tredje ort ligger bra till kommunikationsmässigt.

Kultur som marknadsförare och konkurrensfördel

Genom att erbjuda ett rikt utbud av kultur och upplevelser så ökar möjligheterna att locka till sig nya invånare, investeringar och nya företag. De kulturella aktiviteterna tjänar också som marknadsförare för platsen.

Aktiviteterna blir markörer för hur öppen och tolerant staden är och säger därmed något om stadens karaktär och vilka som bor där. Kulturen blir en konkurrensfördel och dörröppnare för de människor som man vill locka till sig. Det är därmed inte rimligt att avgränsa de kulturella och kreativa näringarna som en avskild del av ekonomin; istället måste vi förstå det strukturella beroendeförhållandet med övriga sektorer av ekonomin. I motsats till dynamiken i ett industrisamhälle, som drar isär samhället ekonomiskt och socialt, så kan det kulturella kapitalet vara den systemövergripande kraften som drar i

motsatt riktning. Pier Luigi Sacco betonar betydelsen av kulturen som sammanhållande kraft:

Att samla det kulturella kapitalet underlättar därmed för andra relevanta målsättningar som skapande och/eller förnyelse av den sociala väven och definierandet av en gemensam, trovärdig vision av lokal social och ekonomisk utveckling.

Denna analys bygger också på insikten av att traditionella industriella kluster inte längre har samma roll i den lokala utvecklingen eftersom betydelsen av immateriella värden, baserade på kreativitet och innovation, ökat i betydelse.

Foto: Frida Eklund Ekman

Kulturen får rollen som plattform för horisontell integration mellan verksamheter som traditionellt inte möts. Det är en annan roll än fritid, underhållning och turism som det beskrivs i den traditionella industristaden.

Genom att erbjuda ett rikt utbud av kultur och upplevelser så ökar möjligheterna att locka till sig nya invånare, investeringar och nya företag. De kulturella aktiviteterna tjänar också som marknadsförare för platsen. Aktiviteterna blir markörer för hur öppen och tolerant staden är och säger därmed något om stadens karaktär och vilka som bor där. **Kulturen blir en konkurrensfördel och dörröppnare för de människor som man vill locka till sig.**

Förutsättningar att påverka

Om det förut gick att förlita sig på staten när det gällde lokal och regional utveckling är det idag upp till varje region och varje kommun att själv ta ansvar för de frågor som är viktiga. Utvecklingen skapas lokalt, i regionala sammanhang utifrån nationella och globala förutsättningar.

Att rätt hantera förutsättningar och utmaningar ställer stora krav på politiskt ledarskap. Det finns uppenbara risker för lokalt förtroendevalda att agera regionalt, utanför sitt lokala mandat, men det finns stora behov av att förstärka det lokala engagemanget på regional nivå.

En fråga som är lätt att mobilisera kring är infrastruktur. För att man regionalt ska förbättra matchningen på arbetsmarknaden är tillgången på god infrastruktur mycket viktig.

Foto: Emma Eriksson
Grdsö färjeläger.

Att genom förbättrade kommunikationer knyta mindre orter till större regionala centra är en av de enskilt viktigaste faktorerna bakom befolkningsökning!

Kommunen måste också följa med sina invånare i deras rörelsemönster för att göra deras tillvaro så smidig som möjligt. Det handlar om att utifrån invånarnas vardag skapa samarbeten och lösningar på problem som utgår från deras - inte kommunorganisationens - behov.

Fotnoter till text på höger sida: *1 Regeringskansliet, Näringsdepartementet. Attraktionskraft för tillväxt och utveckling. 2014.

*2 Jämförelsekommunerna Trosa och Ängelholm har valts i samråd med styrgruppen. Dessa kommuner har valts eftersom de dels är kommuner som lyckats i sitt tillväxtarbete och har likartade förutsättningar när det gäller närheten till större arbetsmarknader.

Östhammars utgångsläge

Befolkningsutveckling och attraktionskraft

Befolkningsutveckling är grunden för en kommuns förutsättningar att bedriva någon form av verksamhet. Det är invånarna som finansierar verksamheten genom skattsedeln och det är ur invånarstocken som de folkvalda politikerna hämtas. Stort fokus läggs ofta på en befolkningsökning vilket beror både på ekonomiska och mer svårångade imageanknutna skäl. En kommun där befolkningen ökar ger en bild av popularitet och framåtanda.

Att påverka befolkningsutvecklingen är svårare. En uppenbar grundförutsättning för att öka befolkningen är att det finns tillgång till arbete. En majoritet av dem som flyttar över en kommungräns gör det på grund av studier eller arbete. Man flyttar till jobben eller för att utbilda sig till de framtida jobben. Satsningar på marknadsföringskampanjer har visat sig ha högst begränsade, om några effekter alls. Istället handlar det här om enträget arbete med att främja bilden av platsen utifrån olika perspektiv.

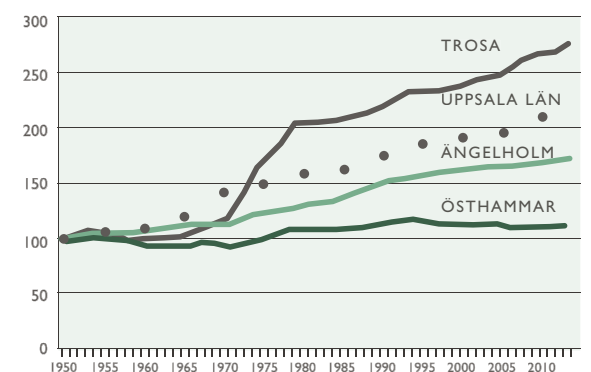
Det ska vara attraktivt att leva, verka och besöka en plats, så skapas förutsättningar för fler att trivas där.*

Kommunikationer har kommit att bli en allt viktigare faktor när det gäller befolkningsutvecklingen. Att genom förbättrade kommunikationer knyta mindre orter till större regionala centra är en av de enskilt viktigaste faktorerna bakom befolkningsökning. Även här är det viktigt att komma ihåg kopplingen till jobben. Förbättrad infrastruktur bidrar till en större

arbetsmarknadsregion, eller ur individens perspektiv: en större bostadsmarknadsregion. Kommunikationerna gör att fler bostäder blir möjliga att kombinera med ett befintligt eller framtida jobb.

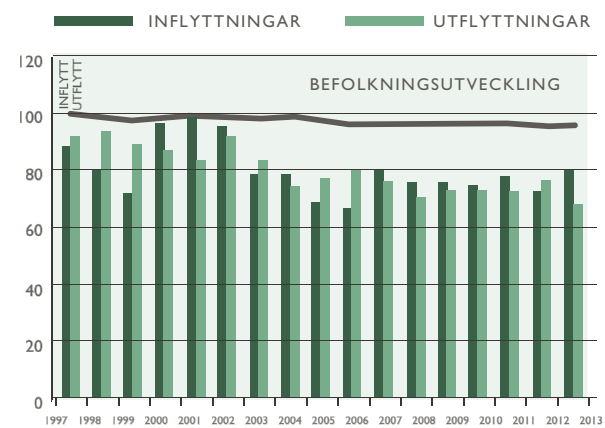
Befolkningsutvecklingen i Östhammar, uppvisar en stabilitet över tid. Sedan 1950-talet har befolkningen ökat med ungefär 2 000 personer, vilket är en ökning på lite drygt 10 procent. Under samma tidsperiod har befolkningen i Uppsala län ökat med över 100 procent och befolkningen i exempelvis Trosa kommun* med 170 procent.

Figur 1. Befolkningsutveckling 1950-2013 (indexår 1950)

Ser vi till in- och utflyttning i Östhammars kommun är det tydligt att det i den ovan beskrivna bilden av stabilitet finns en förändring i form av flöden in och ut. Under 2000-talet har in- och utflyttningen varit ungefär 900 personer per år. Under de senaste fem åren har inflyttningen också varit högre än utflyttningen under fyra av åren.

Figur 2. In- och utflyttning Östhammars kommun.

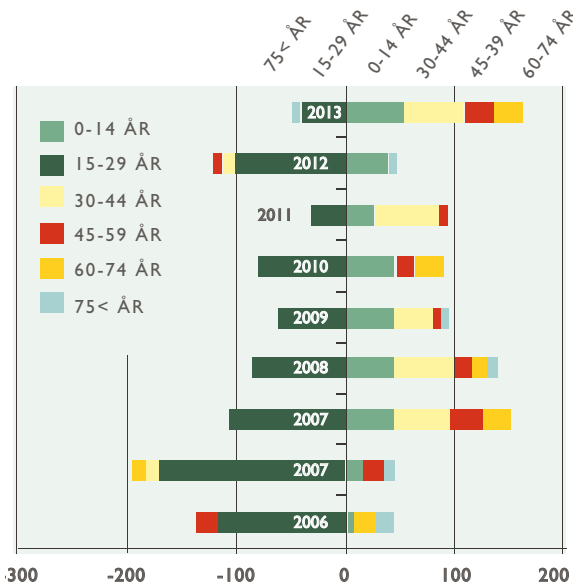
För att ytterligare fördjupa bilden av in- och utflyttning har vi delat in befolkningen i 15-årsklasser. Antalet in- och utflyttare i varje årsklass har vägts mot varandra vilket gett en nettosiffra, antingen positiv eller negativ beroende på om inflyttarna eller utflyttarna varit i majoritet. Nedan redovisas summan av in- och utflyttningen i varje årsklass för åren 2005-2013.

Det som då blir tydligt är hur stor påverkan på befolkningsutvecklingen som ungdomsgruppen har. Den grupp som konstant bidrar till ett relativt stort netto-utflöde är gruppen 14-29 år. Under några år har denna grupp överstigit nettoinflyttningen i de andra grupperna, exempelvis 2012, 2006 och 2005. I de övriga åldersgrupperna är det oftast ett nettoinflöde under de här jämförda åren.

Notera här gruppen 60-74 år som troligen är en grupp inflyttare som bosätter sig i fritidshus. (Observera att åldersgrupperna inte ligger på samma ställe i varje stapel, beroende på om de vid det aktuella året haft ett positivt eller negativt netttotal flyttar de och läggs antingen till höger eller till vänster om y-axeln.

Exempelvis växlar gruppen 75+ år mellan att ligga längst ut på höger sida av stapeln eller längst ut till vänster.)

Figur 3. Befolkningsutveckling i 15-årsklasser, 2005-2013.

Sammanfattningsvis uppvisar alltså Östhammars kommun en stabilitet över tid när det gäller befolkningen.

I denna stabilitet finns dock ett mönster som i stort sett liknar det som gäller i övriga landet. Ungdomarna flyttar från kommunen till studier på annan ort.

Ett antal barnfamiljer och yngre par utan barn flyttar till kommunen vilket leder till ett positivt netttotal här, liksom i gruppen 60-74-år.

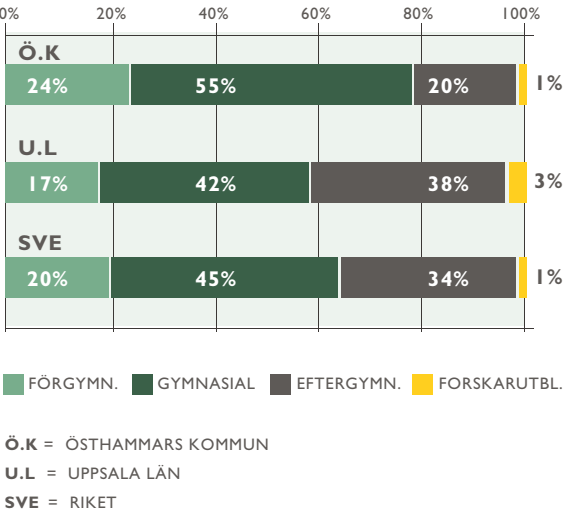
Utbildningsnivå, utbildningskvalitet och kompetensförsörjning

Utbildningsnivån i en kommun visar på flera saker. För det första speglar den det utbud av arbete och utbildning som finns och historiskt har funnits i kommunen. För det andra så visar utbildningsnivån vilken kompetens som finns att tillgå för företag som ser kommunen som en tänkbar etableringsort. För det tredje visar utbildningsnivån på något mer svår-fångat, ett slags tradition och kultur.

Utbildningsnivån i Östhammar är markant lägre än både Uppsala län och riket som helhet.

Utbildningsnivån i Östhammar är markant lägre än både Uppsala län och riket som helhet. Medan det i Uppsala län är 41 procent av invånarna som har eftergymnasial utbildning i någon form (38 procent eftergymnasial och 3 procent forskarutbildning) är motsvarande siffra i Östhammar 21 procent. Andelen med endast grundskoleutbildning är 24 procent i Östhammar medan den i länet är 17 procent.

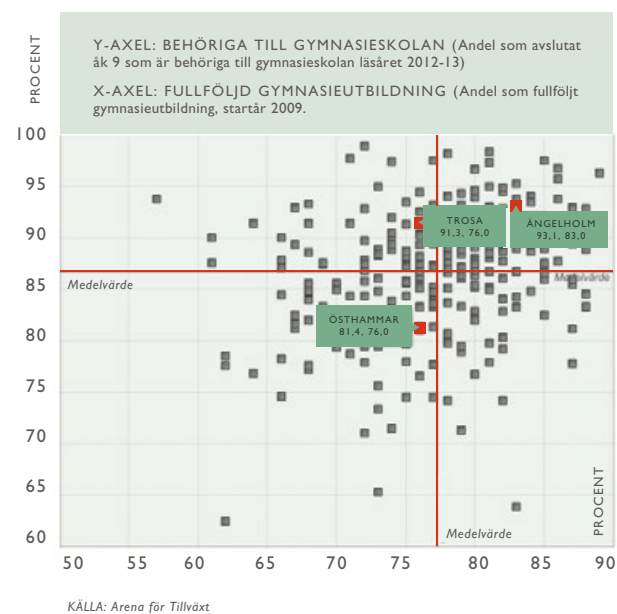
Figur 4. Utbildningsnivå, Östhammar, Uppsala län och riket

Ett mått på den nuvarande utbildning en i kommunen handlar om huruvida eleverna blir behöriga till i första hand gymnasiet och i andra hand högre studier vid universitet eller högskola. På nästa sida anges hur hög andel av eleverna i Östhammar som är behöriga till gymnasiet respektive högskola år 2012/13. Figuren visar också de övriga kommunerna i landet.

Tydligt här är att Östhammar ligger under snittet både vad gäller behörigheten till gymnasiet och behörigheten till högre studier.

Figur 5. Behörighet till gymnasie-studier och högskolestudier.

Östhammar kommun har en lägre utbildningsnivå än riket och Uppsala län. Som det ser ut idag är också andelen behöriga till gymnasie- och högskolestudier lägre än riksgenomsnittet. Sammantaget indikerar detta en förhållandevis låg nivå på utbildningstraditionen i kommunen vilket riskerar att leda till en sämre matchning mot den arbetsmarknaden som finns i kommunen och regionen i stort.

Samtidigt finns det i kommunen en stark arbetsmarknad och historiskt sett har det funnits relativt gott om jobb främst inom tillverkningsindustrin. Detta kan vara en av förklaringarna till att incitamenten till att vidareutbilda sig varit lägre i kommunen.

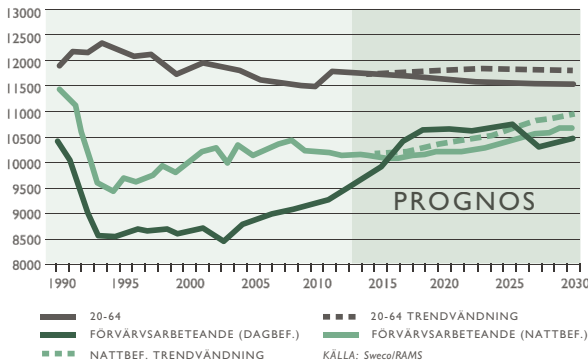
En låg utbildningsnivå riskerar att leda till en sämre matchning mot arbetsmarknaden i både kommunen och regionen i stort.

Pendling och infrastruktur

Pendlingen till och från en kommun ger en indikation på kommunens utbud av arbeten. Pendlingsmönstren ger också en bild av kommunens situation i den regionala hierarkin av in- och utpendlingsorter. Till Östhammars kommun pendlar det in ungefär 2 000 personer och antalet utpendlare är ungefär 3 000 personer. Det här indikerar att invånarna är beroende av andra arbetsmarknader än den som finns i kommunen för att försörja sig. Utvecklingen under de senaste åren har emellertid varit avstannande när det gäller utpendlingen och ökande när det gäller inpendlingen.

I en prognos framtagen för kommunens räkning av Sweco indikeras också att mönstret inom några år kommer vara omvänt. Under förutsättningar att investeringar görs enligt plan i Forsmark, Dannemora m.m. så kommer antalet inpendlare någon gång från 2017 att överstiga antalet utpendlare.

Figur 6. Utveckling och prognos, natt- och dagbefolkning

Särskilt stor betydelse för relationen in- och utpendlare kommer troligen den påbörjade och planerade vägutbyggnaden av 288:an att ha. I en prognos gjord på uppdrag av SKB har denna väg konstaterats ha mycket stor påverkan på de befolkningsscenarier som beskrivs.

Eftersom en utbyggd 288:a leder till pendlingstider markant under timmen till Uppsala blir effekten kraftig. I ett scenario uppskattas en utbyggnad ge en ökning av befolkningen med 15 000 personer fram till 2040.

Genom väginvesteringen inlemmas Östhammar i Storstockholm och det ger enligt beräkningen större positiv effekt på befolkning och sysselsättning än något annat scenarioalternativ.

Det är med andra ord av avgörande betydelse att knyta Östhammar till Uppsala och Stockholm för att på så sätt främja utvecklingen i kommunen.

Näringsliv och sysselsättning

Om näringslivet i kommunen är välmående tenderar också kommunen att vara välmående. En positiv utveckling i näringslivet med efterfrågan på arbetskraft skapar tillväxt och möjligheter för invånarna att bygga sig en framtid i kommunen. Ett välmående näringsliv är samtidigt ömsidigt beroende av en välskött kommunal organisation. Vård, skola och omsorg med hög kvalitet är något som framhålls som viktigt när företag tillfrågas om vad kommunerna bör tillhandahålla i form av service.

Sysselsättningsutvecklingen i Östhammars kommun är överlag positiv. Arbetslösheten (inkl. personer i program) i kommunen var 2013 endast 3,7 procent, att jämföra med riket där arbetslösheten är 6,7 procent. Ser vi till förvärvsfrekvensen i de yrkesverksamma åldrarna är den 83,5 procent, i Uppsala län ligger den på 77 procent och i riket 77,1 procent. Om vi ser till sysselsättningens fördelning på branscher i kommunen är det tydligt att det finns en del stora arbetsgivare som sticker ut och sätter avtryck i statistiken.

I tabellen nedan redovisas sysselsättningsutvecklingen och andelen sysselsatta per bransch i kommunen.

Tabell 1. Sysselsättningsutveckling Östhammars kommun (2008–2012)

	2008	2012	UTVECKLING	UTVECKLING (%)	ANDEL SYSSEL-SATTA (2011)
TILLVERKNING & UTVINNING	2294	2174	-120	-5 %	23 %
ENERGIFÖRSÖRJNING; MILJÖVERKSAMHET	1033	1268	235	23 %	14 %
VÅRD & OMSORG; SOCIALA TJÄNSTER	1309	1393	84	6 %	15 %
UTBILDNING	891	909	18	2 %	10 %
FÖRETAGSTJÄNSTER	726	869	143	20 %	9 %
BYGGVERKSAMHET	568	711	143	25 %	8 %
HANDEL	615	641	26	4 %	7 %
JORDBRUK, SKOGSBRUK & FISKE	326	449	123	38 %	5 %
VÅRD & OMSORG; SOCIALA TJÄNSTER	135	166	169	25 %	2 %
KULTURELLA & KREATIVA GÄRNINGAR	265	275	287	8 %	3 %

Branschen energiförsörjning sticker ut i Östhammars kommun jämfört med riket. Den här branschen brukar inte sysselsätta mer än något fåtal procent av det totala antalet sysselsatta i en kommun. I Östhammar är branschen den näst största efter tillverkning och utvinning. Det är Forsmark som sätter avtryck i statistiken och det är även Forsmark som bidrar till att sysselsättningsutvecklingen varit positiv de senaste åren inom denna bransch, totalt har antalet sysselsatta ökat med 23 procent åren 2008 - 2012.

Andra tillväxtbranscher är bygg (+25 %), företagstjänster (+20 %), hotell och restaurang (+25 %) och jordbruk (+38 %).

När det gäller tillväxten i jordbrukssektorn finns det dock en del frågetecken kring den egentliga tillväxten i branschen. På nationell nivå har inte sysselsättningen ökat och antalet årsarbeten har minskat med drygt 8 000 personer under åren 2008–2012.*

Den enda bransch som minskat antalet sysselsatta under perioden är den i kommunen största branschen, tillverkning och utvinning. Här har antalet sysselsatta minskat med fem procent mellan åren 2007 och 2011. Sett över tid är minskningen tydlig i och med finanskrisen 2008. Därefter har antalet sysselsatta ökat något men inte nått upp till samma nivå som året innan krisen.

** En förklaring till ökningen kan vara att det startats en del företag inom jordbrukssektorn där personer är anställda men inte plockar ut särskilt hög lön. Den viktigaste förklaringen är dock en förändring i hur personer 65 år och äldre klassificeras i statistiken. Denna ändring gjordes mellan åren 2010 och 2011 och där ökar också antalet sysselsatta markant.

Lönesummor

Lönesummans utveckling är viktig som en indikator på hur väl näringslivet utvecklas och vilka jobb som finns i kommunen. Lönesumman visar också vilken köpkraft som finns i kommunen och utgör alltså ett tillväxtmått på lokal nivå. Genom lönerna skapas möjligheter för lokalt näringsliv i form av handel och tjänster som konsumeras. I tabellen nedan beskrivs lönesummans utveckling i kommunen åren 2005–2012.

Vi har delat in den i olika grupper för att ge en bild av hur utvecklingen skiljer sig åt. Som jämförelse har vi tagit kommunerna Uppsala, Trosa och Ängelholm. Här blir det tydligt att utvecklingen hos dagbefolkningen (de som arbetar i kommunen) överstiger den hos nattbefolkningen (de som bor i kommunen), det tycks alltså vara inpendlare som har den kraftigaste löneutvecklingen i kommunen. Utvecklingen av lönesumman är lägst i Östhammars kommun av de här jämförda kommunerna sett till nattbefolkningen.

I tabellen till höger redovisas också hur kvinnornas lönesumma förhåller sig till männens (hos de boende i Östhammar). Här ser vi att kvinnornas lönesumma endast utgör 64 procent av männens i Östhammar. I Trosa och Ängelholm utgör kvinnornas lönesumma 72 respektive 70 procent av männens och i Uppsala 78 procent.

Det här indikerar en uppdelning mellan kvinnors och mäns yrken i kommunen, där männens yrken tycks vara mer välbetalda. Att konstatera att kvinnorna har en lägre lönesumma än männen går alltid att förklara med olika strukturella faktorer.

Tabell 2. Lönesummans utveckling och fördelning (2005–2012)

	KVINNORS ANDEL AV MÄNNENS LÖNESUMMA (NATTBEF, %)	UTVECKLING 2005-2012 (NATTBEF, %)	UTVECKLING 2005-2012 (DAGBEF, %)
UPPSALA	78 %	39 %	39 %
ÖSTHAMMAR	64 %	30 %	40 %
TROSA	72 %	33 %	31 %
ÄNGELHOLM	70 %	36 %	48 %

KÄLLA: SCB

Branschfördelningen med en tyngd för traditionellt mansdominerade arbetsplatser som energiförsörjning och tillverkning-utvinningsindustri påverkar naturligtvis.

Det har inte ingått i denna nulägesanalys att göra en genomgående uppdelning av statistiken mellan kvinnor och män. Troligen speglar dock lönesumman en skillnad mellan kvinnor och män som återfinns även i andra delar av näringslivet och samhällslivet.

Här kan det finnas anledning att fördjupa kunskapen om exempelvis utbildningsval, branschfördelning och pendlingsmönster utifrån skillnader och likheter mellan män och kvinnor i Östhammar.*

** Region Värmland. Hur Värmland blir en vinnare genom jämställd tillväxt – en nulägesanalys. Fakta i korthet, 2012.

Nyföretagande och näringslivsstruktur

Både företagandet och nyföretagandet ligger i Östhammar under den genomsnittliga nivån i riket. Kommunen tycks ha en struktur som förlitar sig till ett antal större arbetsgivare vilket håller nere såväl andelen företag som andelen nystartade. Företagsstrukturen i Östhammar är baserad på ett fåtal stora företag, många enmansföretag och ett antal företag i mellanskiktet. Jämfört med riket är det en högre andel företag i framför allt den minsta kategorin med 0 anställda. Utvecklingen i respektive storleksklass är dock likartad i Östhammar som i resten av landet (redovisas ej i tabell). Sett över tid så minskar andelen företag i både den största (50 anställda eller fler), och den näst största kategorin (10–49 anställda).*

** Se www.regionfakta.com/Uppsala-lan,2014-11-11.

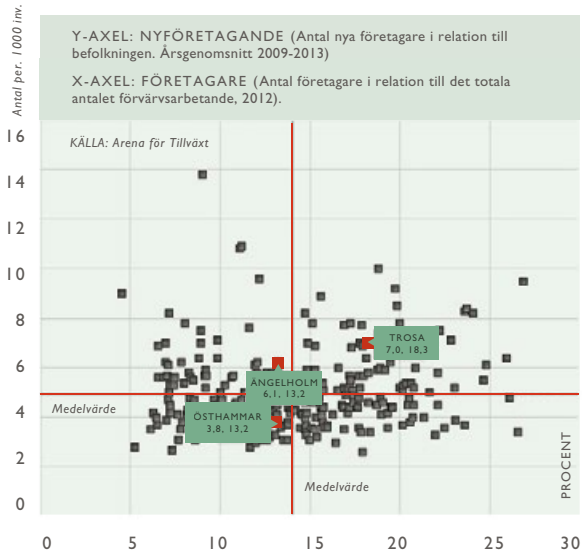
Tabell 3. Andel arbetsställen efter storleksklass

REGION	ANDEL I PROCENT					STORLEK ANTAL ANSTÄLLDA				
	0	1-9	10-49	50 -	TOT.	0	1-9	10-49	50 -	TOT.
ÖSTHAMMARS KOMMUN	74,1 %	20,9 %	4,2 %	0,8	100					
UPPSALA LÄN	70,1 %	23,8 %	4,9 %	1,1	100					
RIKET	68,8 %	24,7 %	5,3 %	1,2	100					

KÄLLA: Statistiska centralbyrån, Företagsregistret

Andelen företagare och andelen nystartade företag i Östhammar placerar kommunen i det lägre skiktet jämfört med andra kommuner i Sverige.

Figur 7. Andel företagare och andel nystartade företag i befolkningen.

Samtidigt som nyföretagandet i kommunen av tradition är lågt har ökningen av antalet nystartade företag varit relativt hög de senaste åren.

I förhållande till befolkningen har antalet nystartade företag ökat från 7,6 år 2007 till 9,3, år 2012, vilket är en ökning på 22 procent.

Fortfarande är nyföretagandet i Östhammar lägre än i riket och än i vad andra jämförda kommuner, men utvecklingen går åt rätt håll.

Tabell 4. Utveckling nystartade företag 2007–2012

	NYSTARTADE PER 1000 INV. 2007	NYSTARTADE PER 1000 INV. 2012	UTVECKLING 2007-2012 (%)
ÖSTHAMMAR	7,6	9,3	22 %
UPPSALA (KOMMUN)	10,5	12,2	16 %
TROSA	13,4	12,2	-9 %
ÄNGELHOLM	10,8	11,5	6 %
RIKET	9,9	11,5	16 %

KÄLLA: Tillväxtanalys

Bostadsförsörjning

En förutsättning för att kunna öka befolkningen i kommunen är att det byggs fler småhus och lägenheter. Det här är en inte helt enkel avvägning mellan utbud och efterfrågan.

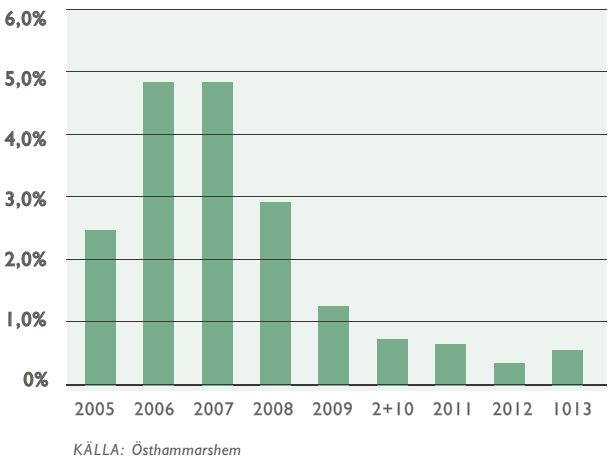
För att det ska löna sig att bygga behövs det en stabil efterfrågan på nya bostäder. Men för att kunna locka nya invånare till kommunen behövs det samtidigt attraktiva bostäder. Enligt uppgift från kommunen finns det idag exempelvis ett

hundratal byggklara småhustomter detaljplanerade och klara i kommunen. Det som behövs är någon som vill bygga och vågar satsa. Det kommunala bostadsbolaget Östhammarshem har under senare tid byggt ett antal nya lägenheter och fler planeras. Vakansgraden har under de senaste åren också minskat markant vilket visar på en tydligt ökad efterfrågan. Under de kommande tre åren har Östhammarshem planer på att bygga ungefär 44 lägenheter i kommunen (byggstart är beroende av planläggning och efterfrågan).

Sjöutsikt över Östhammarsfjärden vid det nya bostadsområdet Husbacka Södra, Östhammar.

Figur 8. Vakansgrad Östhammars-hems bestånd, 2005–2013

Ser vi till småhusprisernas utveckling följer de i stort utvecklingen i riket. Åren 2008 – 2013 har de ökat med 11 procent och ligger idag i genomsnitt på 1 359 tkr. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att av småhusen i Östhammars kommun består nästan hälften av fritidshus (46 procent).

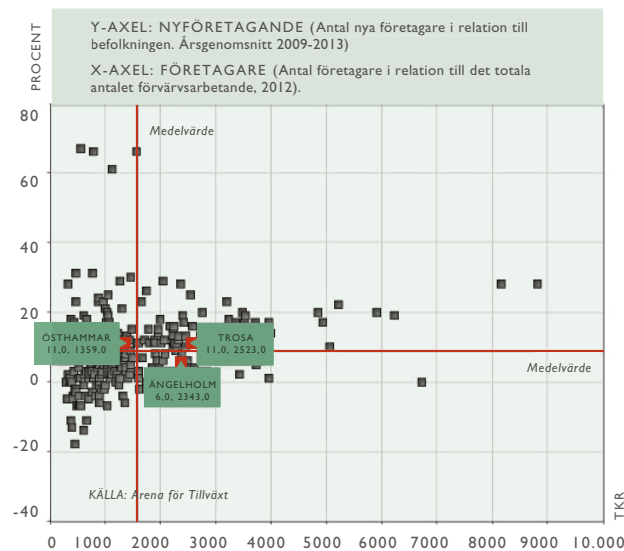
I en analys gjort på uppdrag av Östhammars kommun* konstateras det att oavsett om befolkningen i kommunen kommer öka eller inte kommer behovet av bostäder för befolkningen i åldrarna 70+ att öka.

Det finns också anledning att investera i boenden av "högprofilkaraktär" det vill säga boenden som finns i miljöer och har en sådan utformning att de sticker ut i förhållande till övrigt bostadsbestånd.

Det rekommenderas också att ha en god beredskap för kommande utbyggnad av väg 288 eftersom den väntas leda till ökad efterfrågan på bostäder.

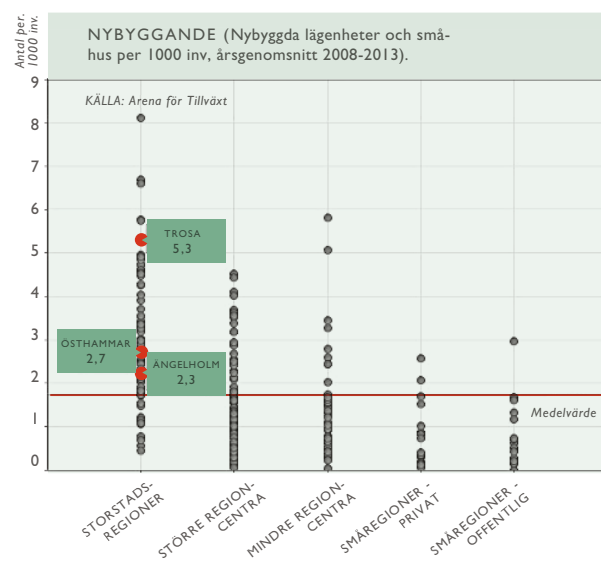
** MWA Konsult & Invest AB. Bostadsförsörjningsprogram för Östhammars kommun – med sikte på 2030. Utkast, 2012.

Figur 9. Småhuspriser och deras utveckling.

När det gäller nybyggande ligger Östhammars kommun något över snittet i riket. Det har byggts ungefär 2,7 lägenheter och småhus per 1 000 invånare i genomsnitt åren 2008–2013.

Figur 10. Nybyggande av småhus och lägenheter.

Attityder och kommunal service.

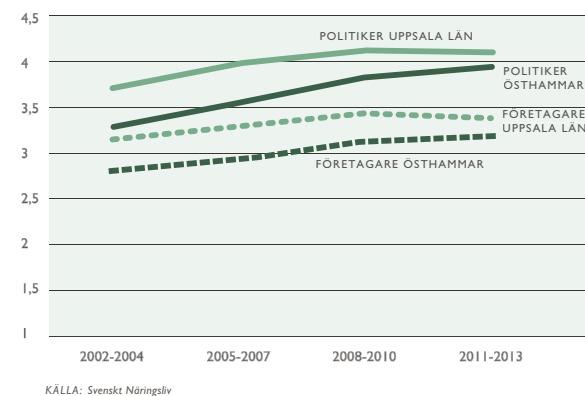
En svår fångad dimension av näringslivsutvecklingen i en kommun är attityder och inställning till företagande och tillväxt. Det är lätt att säga att det i en kommun inte finns någon tradition av företagande eller att det råder dåligt samtalsklimat mellan kommunala företrädare och privata aktörer. Ofta brukar en allmänt ogin inställning till företagande gå under benämningen ”bruksanda”, ett slags paternalistiskt förhållningssätt där det är någon annan som ska se till att jag får ett jobb. Motsatsen skulle då vara den omtalade ”Gnosjöandan” där företagande och samarbete företag emellan finns i den lokala miljön sedan lång tid tillbaka.

För att i någon mån fånga in attityder och inställning till företagandet i Östhammars kommun har vi använt oss i första hand av Svenskt Näringslivs enkät som årligen går ut till företagare och vartannat år till politiker i samtliga Sveriges kommuner.

Enkäten är den mest heltäckande som finns när det gäller relationen näringsliv och övrigt samhälle. Den ger också möjlighet att göra jämförelser över tid eftersom ungefär samma frågor ställts under de år enkäten funnits. I figuren nedan anges den övergripande uppfattningen om ”företagsklimatet i kommunen”. Skalan är 6-gradig där 6 motsvarar utmärkt och 1 dåligt. Observera att figuren redovisar ett genomsnitt av tre år i taget, detta för att det kan vara relativt stora skillnader från år till år i svaren.

Åren 2002 – 2004 låg svaren nära 3 vilket är ett medelbetyg. Åren 2011 – 2013 var svaren sammantaget runt 4 vilket är en bra bit över medel. Från företagarna i kommunen har svaren gått från att ligga en bit under medel till en bit över medel under samma tidperiod. Jämfört med alla kommuner i Uppsala län är skillnaderna relativt små under de senaste åren.

Figur 11. ”Vilket sammanfattande omdöme vill du ge företagsklimatet i kommunen?”

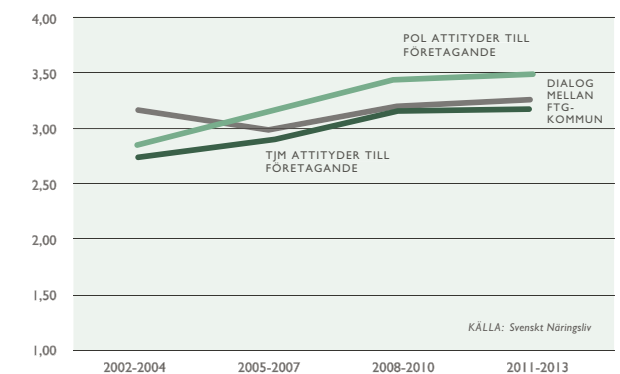

Ett antal frågor som ställts till företagarna i samma enkät gäller förhållandet mellan företagen och kommunens företrädare, tjänstemän och politiker.

Vi ser en tydlig förbättring över tid, i attityderna till företagande i kommunen.

När det gäller tjänstemän och politikers upplevda attityder till företagande hamnar svaren en bit över medelbetyg under åren 2011 – 2013. Detta är en förbättring jämfört med tidigare år. När det gäller den upplevda dialogen mellan företag och kommun är nivån här ungefär likartad 2011 – 2013 som 2002 – 2004.

Figur 12. Attityder till och dialog med företag (endast svar från företag)

För att fånga in medborgarnas upplevelse av Östhammar som boendeort utifrån ett stort antal parametrar finns SCB:s återkommande medborgaundersökning. I den undersökning som genomfördes under våren 2014 finns det en del indikationer på vad medborgarna är mer eller mindre nöjda med vad gäller kommunen som boendemiljö (Nöjd Region - index, NRI). Den övergripande bilden är att medborgarna i Östhammar är ungefär lika nöjda som medborgare i riket överlag.

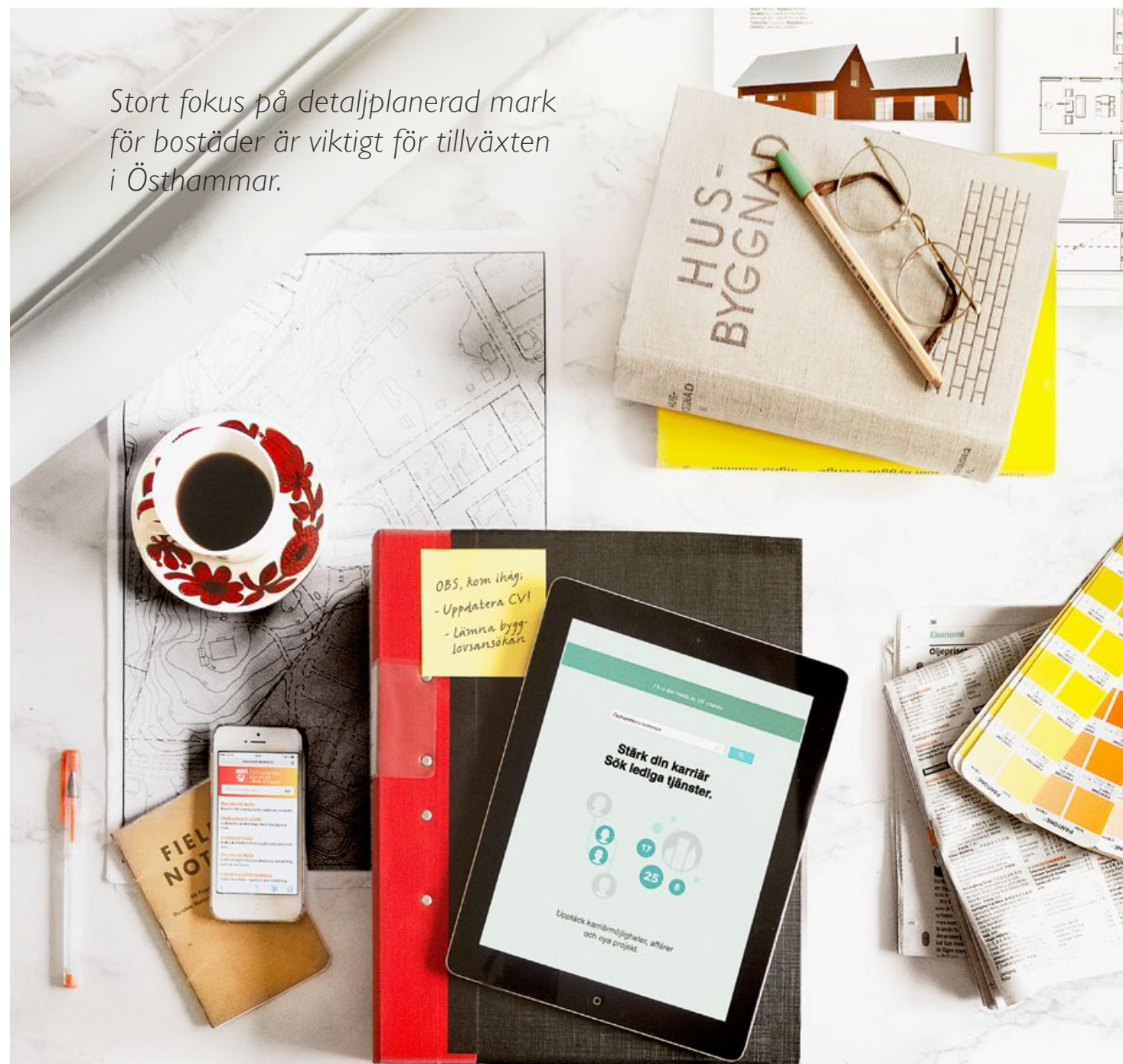
Några områden sticker ut negativt eller positivt:

- Medborgarna i Östhammar är lika nöjda på sammantagen nivå som riksgenomsnittet.
- När man jämför resultatet med kommuner i ungefär samma storlek befolkningsmässigt är resultaten lägre på områdena:

Bostäder, utbildningsmöjligheter, kommunikationer, kommersiellt utbud och fritidsmöjligheter

- När det gäller tryggheten är medborgarna mer nöjda än riksgenomsnittet och än i kommuner av ungefär samma storlek.

Stort fokus på detaljplanerad mark för bostäder är viktigt för tillväxten i Östhammar.

Sysselsättningsnivån i Östhammars kommun är överlag hög, men utveckling och ett proaktivt arbete för nyetableringar behövs!

Foto: Frida Eklund Edman

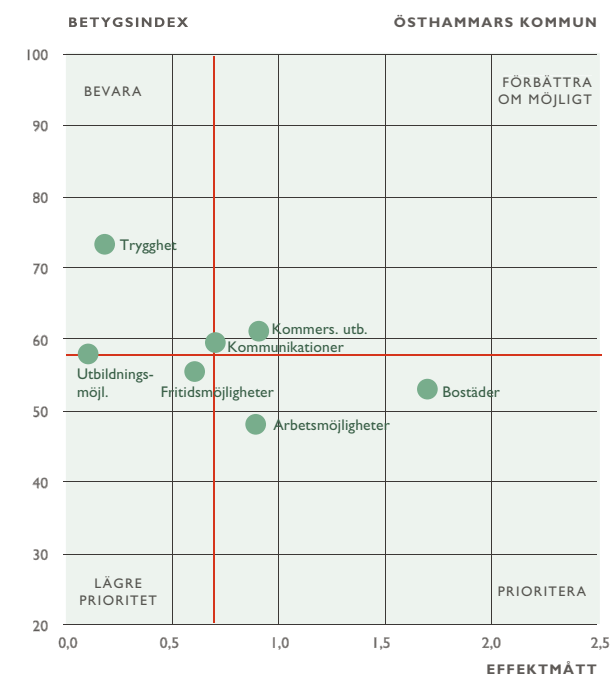
I en så kallad "prioriteringsmatris" som tagits fram av SCB finns det beskrivet vilka områden som kommunen bör arbeta med att förbättra.

Här är det bostäderna och arbetsmarknaden som bör prioriteras.

Områden som inte är lika prioriterade men bör förbättras om möjligt är kommunikationer och det kommersiella utbudet medan tryggheten är det område som bör bevaras.

Nu ska det poängteras att prioriteringsordningen är framtagen utifrån hur stor påverkan en förbättring inom området förväntas ha på NRI -betyget. Kommunikationer exempelvis hamnar under kategorin förbättra om möjligt därför att medborgarna redan idag är relativt nöjda med kommunikationerna.

Figur 13. Prioriteringsmatris utifrån NRI -betyg.

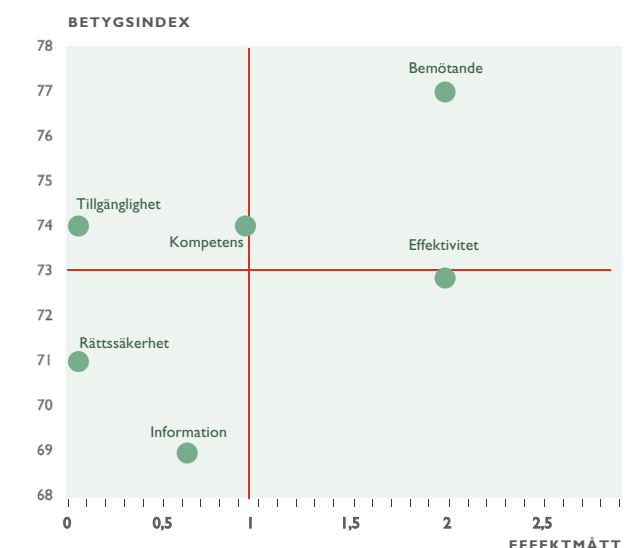

KÄLLA: SCB - Medborgarundersökningen

Ser vi till näringslivets och privatpersoners syn på Östhammars kommun som en leverantör av tjänster (exempelvis miljöärenden, mark - och exploatering m.m.) har kundnöjdheten enligt NKI ökat något sedan 2011.

I dagsläget (mätning gjord 2013) ligger den totala kundnöjdheten på 69, att jämföra med 65 år 2011. Möjligheterna att förbättra den totala kundnöjdheten finns framför allt inom områdena effektivitet och bemötande. På bemötande har kommunen redan ett relativt gott betyg och därför bör effektivitet prioriteras i handläggningen av ärenden som berör medborgare och företag.

Figur 14. Prioriteringsmatris utifrån NKI -betyg.

När det gäller bemötande får kommunen redan idag ett relativt gott betyg och därför bör effektivitet prioriteras i handläggningen av ärenden som berör medborgare och företag.

Målbild för Östhammar 2020. Östhammars kommun ska präglas av **starkt engagemang, stort ansvarstagande, öppenhet** och en attityd att **utvecklas tillsammans**. Målet med tillväxtstrategin är:

En kontinuerlig befolkningsökning i Östhammars kommun som försörjer offentlig service och näringsliv med kvalificerad arbetskraft.

Ett näringsliv och entreprenörskap som utvecklas starkt och ger uttryck för att kommunen är en bra plats att investera i.

Att tydliggöra Östhammars roll och attraktion i huvudstadsregionen.

Konkret så är kommunens styrtal att:

Antalet invånare i kommunen ska öka kontinuerligt (med 100 invånare/år).

Företagsklimatet i kommunen ska vara starkt och placera sig topp 60 i Svenskt Näringslivs ranking.

Minst 130 st nya företag ska tillkomma per år.

Kundnöjdhet (NKI) ska vara över 75 %

© ÖSTHAMMARS KOMMUN 2015

Stångörsgatan 10, Box 66, 742 21 Östhammar; tfn: 0173-860 00, mail: kommunen@osthammar.se